

Ročník 8 : Číslo 4

PODZIM
2024/25

SOPKA

Čtvrtletník Základní a Mateřské školy ve Vinařicích, okres Kladno

ZŠ a MŠ Vinařice, okres Kladno, VI. ulice 165, Vinařice, 27307, www.skolavinarice.cz
IČO: 750 33 119, skolavinarice@volny.cz, +420 736 752 158
Vydáno 29. 11. 2024

Kontakty

ZŠ a MŠ Vinařice, okres Kladno

VI. ulice 165

Vinařice

273 07

IČO: 750 33 119

www.skolavinarice.cz

Zřizovatel: Obec Vinařice

Obsah čísla

Úvodník	str. 3
Cestopisy	str. 4
Zvířecí říše	str. 5-6
Herní koutek	str. 7
Hlody z hodin	str. 8-9
Celebrity	str. 10
Války, které změnily svět	str. 11
Sportovní okénko	str. 12-13
Nahod' zástěru	str. 14
DIY	str. 15
Pro chytré hlavičky	str. 16-17
Tvořili jsme – anglicky	str. 18

Redakční rada pod vedením Mgr. Moniky Baumlové,

Design časopisu: Mgr. Martina Vičánová

Fotografie: archiv školy, archiv žáků, Microsoft creative commons obrázky

ÚVODNÍK

Přišel podzim a s ním sice odchází teplé sluneční paprsky, dny jsou kratší a noc pomalu přebírá vládu nad všedními dny, Vy ale nezaoufejte. Školní časopis se právě v tomto ročním období rodí, aby projasnil vaše dny. Tmavnoucí všední dny se stávají zářivě nevšedními, když u Vašeho oblíbeného teplého nápoje pročítáte stránky naší práce.

I v tomto roce jsme pro Vás sestavili autorskou skupinu, která nabízí své schopnosti. A i letos máme několik nováčků. Snad jejich snahu oceníte.

Vítejte na stránkách podzimního čísla časopisu Sopka, které jde se svými příspěvky ruku v ruce s pestrostí podzimního listí. Nabízíme historii, přírodu, kulturu, něco na zub i něco pro bystré hlavičky.

Příjemné čtení přeje Sopka.

(autorka: Plešatá Veverka)

KAM VYRAZIT O PODZIMNÍCH PRÁZDNINÁCH?

Z pár dní volna se nám stal volný celý týden, a to by chtělo někam vyrazit. Někdo radši jednodenní výlet, někdo zase pár dní někde v přírodě ČR a někdo raději někam do tepla k moři. A právě zájezdy u moře zmíním.

Je po letní sezóně a ceny zájezdů pomalu, ale jistě klesají. Takový Madagaskar seženete už za 40 000 Kč a při Top sezóně se ceny vyšplhají až na 75 000 Kč. Seznámíte se zde s malgašskou kulturou a uvidíte nádherné pláže. Říká se, že je to nejkrásnější ostrov Indického oceánu. Některé české cestovní kanceláře nabízejí přímý let z Prahy do Nosy Be. Pronajímají si letadlo s kapacitou kolem 400 lidí. Možná bude místo i pro Vás.

Pokud hledáte něco levnějšího a blíže, tak takový Bahrajn není vůbec špatná volba. Pořádá se zde každoročně závod Formule 1, můžete navštívit ostrov, který při přílivu zmizí a navštívit i Saudskou Arábii, která je vzdálená pouhých 25 km. A nesmíte zapomenout navštívit tradiční trhy! Cena za osobu se pohybuje kolem 20 000 Kč a jste tam za pár hodin.

No, a pokud chcete opravdu klasiku, tak s Kanárskými ostrovy chybu neuděláte. Z Prahy si můžete zaletět na Fuerteventuru, ostrov Grand Canaria, Lanzarote a nesmí chybět Tenerife. Na sopečných ostrovech můžete poznat nedotčenou přírodu a krásné pláže.

(autor: Filip Ondek)

VOMBAT OBECNÝ

Vombat obecný latinským názvem *Vombatus ursinus*, je druh vačnatce z rodu *vombatus* a zároveň ohrožený druh.

Obývá hory a kopce v jihozápadní Austrálii a v Tasmánii. Zdržuje se na místech křovinatých a skalnatých, ale i v lesích.

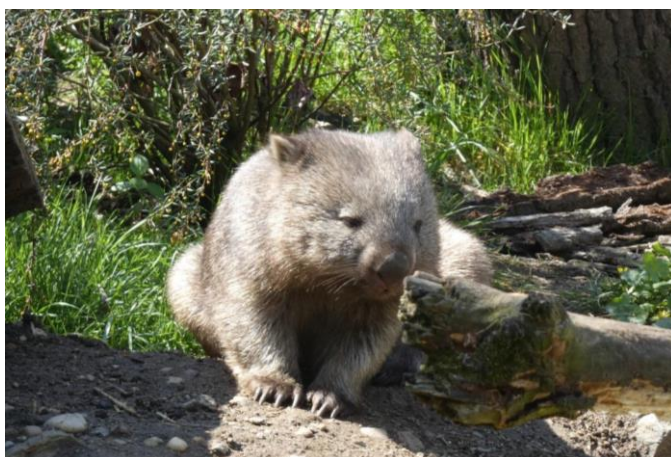

Vombat patří mezi vačnatce. Délka těla je 70 –120 cm. Ocas má zakrslý a hmotnost se pohybuje mezi 15 a 35 kg. Nesmí chybět zavalité tělo, dlouhé drápy a velmi silná zadní část těla. Tento vegetarián se živí hlavně trávou, kořínky a také cibulkami rostlin.

Trus vombata poznáte od ostatních býložravců na první pohled, je hranatý jako kostka cukru!

V zemi si vyhrabává mohutnými drápy nory, často přes 3 m dlouhé, byla však zjištěna i chodba dlouhá 30 m. Aktivní je hlavně v noci a přes den spí ve své noře stočen do klubka. Aby mu při hrabání nor nenapadala hlína do vaku, kde má mládě (podobně jako třeba klokan), směřuje otvor vaku dozadu.

Je samotář a jen v období říje (od dubna do června) žijí páry spolu. Vombatí samice je březí jen 21 dní a má ve vaku vždy jenom jedno mládě.

Když se vombat chce ubránit proti predátorovi, tak si zaleze do nory a zablokuje vstup svojí zadní částí těla.

V Pražské zoologické zahradě je vombat jedno z nejoblíbenějších zvířat mezi návštěvníky. Také podle výzkumů krásy zvířat patří tento druh vombata mezi nejkrásnější savce. Spatřit australská zvířata mimo jejich původní areál je velmi vzácné, nenechte si proto ujít tuto příležitost a navštivte vombaty v ZOO Praha v pavilonu Darwinův kráter. Třeba najdete i mládě vykukující z vaku, teď už víte, kam se dívat!

ĎÁBEL MEDVĚDOVITÝ

Své jméno - d'ábel,
dostal dle jeho
šíleného křiku.

Ďábel medvědovitý latinským názvem *Sarcophilus harrisii*, se lidově také nazývá tasmánský čert. Je to dravý vačnatec. Loví jakoukoliv kořist, kterou zvládne pozřít, a často také žere mršiny. Dnes žije pouze na ostrově Tasmánie, i když byl v dřívějších dobách rozšířen i v Austrálii.

Je velký asi jako menší pes. Délka jeho těla je 52–80 cm a délka ocasu 23–30 cm. Samec váží 5,5 - 11,8 kg. Samice je trochu menší a váží 4,1 - 8,1 kg. Obývá především křovinaté a skalnaté oblasti. Po vyhubení vakovlka se stal největším dravým vačnatcem. Má zavalité svalnaté tělo s černou srstí.

Je vybaven výborným čichem, ale on sám zapáchá. Také se hlasitě ozývá pištivými zvuky. Při krmení bývá zuřivý. Je sice samotář, ale více d'áblů se obvykle sejde u jedné mršiny. Při krmení se d'áblové zdánlivě vztekají perou, ale jde o ritualizované chování s mnoha pravidly, takže se nakonec příliš nezraní.

Samec se se samicí páří v noře, kde si ji hlídá. Samice je březí 31 dnů a rodí v noře tři až čtyři mláďata. Mláďata se rodí malá, měří pouze 1,2 cm a sama se musí vyšplhat do matčina vaku. Ten směřuje otvorem dozadu jako u vombatů. Když je mláďatům deset týdnů, jsou už tak velká, že se do vaku nevejdou a visí ven. Mláďata z vaku nevypadnou, protože jsou pevně přisátá k mléčným bradavkám uvnitř vaku. Potom, co mláďata vylezou z vaku, drží se v noře a osamostatňují se až v jednom roce.

Dnes je d'ábel medvědovitý ohrožený nakažlivou rakovinou obličeje, kterou se většinou nakazí během soubojů o mršinu. Lidé se je snaží zachránit a zdravá zvířata převezli na malý ostrůvek u Tasmánie, kde jsou před nemocí v bezpečí.

V ZOO Praha najdete tasmánské čerty také v pavilonu Darwinův kráter. Přijďte se na ně podívat!

(autorky: Tereza Rýdlová a Kristýna Valentová)

TAJNÝ KÓD INTERNETU

Uřčitě jsi už i ty slyšel po chodbách školy slova jako „like“ nebo „BFF“ či jedno z nejnovějších „skibidi“. To jsou jen některá ze spousty kódů, kterými se na internetu či sociálních sítích v současné době komunikuje. Říkáme jim *slang* a každý den přibývají nová slova.

Když byl ještě internet v plenkách, lidé si psali dlouhé věty. Postupem času však zjistili, že psát rychleji a jednodušeji je zábavnější. Tak vznikl internetový slang. Zkratky jako "LOL" (laugh out loud – směju se nahlas) nebo "BRB" (be right back – hned jsem zpátky) se staly populární a dnes je používá skoro každý, i když pocházejí z cizího jazyka.

Pojďme se tedy podívat na ty nejčastější, které možná používáš i ty, a přece nevíš, co vlastně znamenají.

BFF – best friends forever (nejlepší kámoši navždy)

IDK – I don't know (já nevím)

BTW – by the way (mimochodem)

DM – direct message (soukromá zpráva – instagram)

FYI – for your information (pro tvou informaci)

IMO / IMHO – in my (humble) opinion (dle mého skromného názoru)

GTG – got to go (musím frčet)

TBH – to be honest (popravdě....)

GOAT – greatest of all time (nejlepší všech dob)

Cringe – trapný

Troll – osoba, která záměrně vyvolává hádky online

Salty – reagovat přehnaně (urazit se pro nic)

Rizz – charisma

Slay – cokoliv super, obvykle, když se něco úspěšně povede (doslovně „zabít“)

Skibidi – neznamená vůbec nic 😏 (je to reference na písničku, kde skibidi říká hlava ze záchodu). Občas může být použito v kontextu hloupý, špatný nebo prima.

(autorka: Vlasatá Veverka)

Naše pravidelná rubrika s hlody našťestí nechybí ani v tomto čísle! Tak hurá do čtení! 😊

- 😊 Žákyně u mluvního cvičení v hodině se smrtelným výrazem ve tváři: „Paní učitelko, mě už bolí nohy a jsem unavena.“
- 😊 Jaké máme přítomné časy v AJ? „čas prospěšný“
- 😊 Charakterizuj a uveď příklady vrozeného chování: „socialismus“
- 😊 Napiš rozdíl mezi gorilou a člověkem: „člověk má oproti gorile zmuchlanou hlavu“
- 😊 Jak se nazývá hlava katolické církve? „pařez“
- 😊 V hodině ČJ hláška: „hřát si prsty hadem“ (hřát si na prsou hada, pozn.red.)
- 😊 Jak se nazývá samec a mládě od prasete? „prasák a prasnice“
- 😊 Kdo to byl Charles Darwin? „objevil Ameriku a zjistil, že na jiných kontinentech vypadá každý jinak“; „objevil Venuši“
- 😊 Vyjmenuj vývojové fáze člověka? „hloupý, chytrý, chytřejší a vzručný“
- 😊 Co je to domestikace? „začali žít ve větvích“
- 😊 Co je to robota?? „Musíš chodit na pánské“
- 😊 Co je to matriarchát? „socha“; „žena, která je vedoucí stavby“
- 😊 Co je to patriarchát: „muž, který je vedoucí stavby“
- 😊 Jak se jmenoval první papež? „velký“

- ☺ Co znamená zkratka SSSR? „sovětský socialistický sraz“
- ☺ Jaký je 2. pád od jména Odysseus? „Zeus“
- ☺ Pojmenuj 4 krystalové soustavy a napiš jeden příklad nerostů patřící do dané soustavy: „zemina, dinosauři“
- ☺ Co je to Hagia Sofia? „zpěvačka“
- ☺ Kdo je muslim? „skupina lidí, která pracuje pro Muhammada“
- ☺ Kdo je Alláh? „posvátný císař“
- ☺ Létaující savec začínající na N a končící na R? „novorozenec“ Učitelka: „Jak si prosím tě přišel na novorozence?“ Žák: „Tak když ho pustíte z okna, tak taky letí.“
- ☺ Co je to nervová soustava? „krev“
- ☺ Co víš o pravěkém umění? „zabíjeli kameny kosou“
- ☺ Co je to domestikace? „někoho zabijou“
- ☺ Popiš svaly na noze: „prdelní sval“ (hýžděový sval, pozn.red.); „úchylova šlacha“ (Achillova šlacha, pozn.red.)
- ☺ Co se vyrábí z kvasnic? „párky“

V tomto čísle Vám přinášíme rozhovor s paní asistentkou šestťáků **Lenkou Cíchovou**. Zeptali jsme se jí na pár otázek a zde jsou její odpovědi:

☛ Jaká je vaše národnost?

Česká.

☛ Kolik máte dětí?

Tři. Holky.

☛ Máte manžela? Jak dlouho s ním jste?

Nemám.

☛ Máte oblíbenou barvu?

Zelená.

☛ Čím jste jako malá chtěla být?

Učitelkou.

☛ Kde bydlíte?

V Libušíně.

☛ Máte řidičák?

Ano.

☛ A jakou knihu, nebo knižní žánr milujete?

Pipi dlouhá punčocha.

☛ Máte sourozence?

Ano, tři.

☛ Co, nebo koho nesnášíte?

Nic.

☛ Jaký byl váš nejvyšší přestupek?

Jela jsem na červenou.

☛ Sportujete?

Ano, volejbal, plavání a atletika.

☛ Jaké jídlo/pití máte nejraději?

Halušky.

(autor: Matěj Soukup)

BITVA NA BÍLÉ HOŘE

V tomto dílu se nebudeme bavit o celé třicetileté válce (1618 – 1648), ale její jen o její slavné bitvě, která 8. listopadu slavila 406. výročí... bitvě na Bílé hoře.

Bitva na Bílé hoře byla jednou z bitev třicetileté války, ve které byla Svatá říše římská (i velká část Habsburské monarchie) na katolické straně. Na druhé straně, protestantské, byla Koruna česká, Švédové, Dánové a Francie (byla sice katolická, ale nepřála vítězství Habsburkům).

Válka měla několik etap a tato bitva byla hned v té 1. fázi – válce české. Bitva se odehrávala na Bílé hoře (pochopitelně), která se nachází v Praze, dnes Ruzyně. Katolickou stranu vedl Ferdinand II. Štýrský, který dobyl Bílou horu za hodinu až dvě (dějepisáři si nejsou jisti), od začátku to bylo celkem jasné, protože měli početní převahu. Bitva byla sice krátká, ale následky v naší zemi bolestivé.

Konec náboženské tolerance, úpadek stavovských svobod a moci, zmenšení významu Českého království. Fridrich Falcký ze země uprchl a čeští stavové museli uznat svrchovanost Ferdinanda II. Vedoucí osobnosti povstání byly volány k zodpovědnosti, což nakonec vyvrcholilo událostí známou jako staroměstská exekuce či poprava 27 českých pánů. Dne 21. června 1621 v Praze na Staroměstském náměstí, tak proběhla veřejná poprava mečem dodnes známého kata Mydláře.

A s koncem třicetileté války na tom byla země Česká tak špatně, že někteří dějepisci označují následující dobu jako dobu temna.

(autor: Max Jelínek)

SQUASH

Hra podobná squashi vznikla už na začátku 19. století. Tehdy si vězni v Londýně krátili čas tím, že odráželi míček raketami o zeď. Tento nápad se zalíbil i studentům na školách v Anglii, kde začali hrát jednoduchou hru nazvanou *Rackets*.

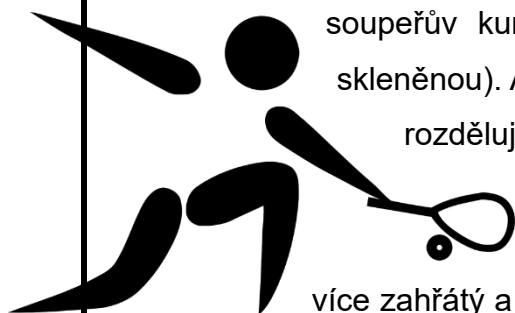
Po první světové válce se squash začal rychle rozšiřovat. Hráči pořádají mezinárodní zápasy, turnaje a mistrovství. V roce 1920 proběhlo první mistrovství světa. V roce 1966 byla založena Mezinárodní squashová asociace, která sjednotila pravidla a vytvořila oficiální verzi, podle které se hraje dodnes.

Nejznámějšími hráči, kteří pomohli squashi k oblibě, byli Jonah Barington z Irska a Geoff Hunt z Austrálie. V 80. letech 20. století patřili mezi nejlepší hráče světa a squash díky nim získal nové fanoušky.

Jak squash vypadá dnes?

Squash se hraje na specializovaném uzavřeném kurtu, kde hráči odrážejí speciální míček raketou o stěnu. Cílem je zahrát míček tak, aby se po odrazu od stěny vrátil na soupeřův kurt. Kurt má čtyři stěny – přední, 2 boční a zadní (často skleněnou). Aby to nebylo tak „snadné“ na stěnách i podlaze jsou čáry, které rozdělují hřiště. Kurt je dlouhý asi 10 metrů a široký 6 metrů. Na kurtu jsou vždy jen 2 hráči.

Hra je velmi rychlá, protože čím déle se hraje, tím je míček více zahřátý a rychleji se odráží. U míčků je na výběr. Malý gumový míček o hmotnosti 24 g a průměru přibližně 4 cm má označení v podobě jedné nebo dvou teček, které označují jeho rychlost:

- **Dvě žluté tečky** na míči znamenají, že míč skáče pomalu a nízko, což zkracuje čas na reakci. Je určena pro profesionální a pokročilé hráče.
- **Jedna žlutá tečka** také odlišuje pomalé míče, které odskakují o něco výše než u dřívějšího modelu. Vhodné pro středně pokročilé a pokročilé hráče.

- **Jedna červená tečka** na míči značí střední výkon z hlediska rychlosti a výšky odrazu. Dobře poslouží rekreačním uživatelům i při trénincích.
- **Jedna modrá tečka** říká, že míč je rychlý a skáče vysoko. Vyplatí se po něm sáhnout, když jsi začátečník.
-

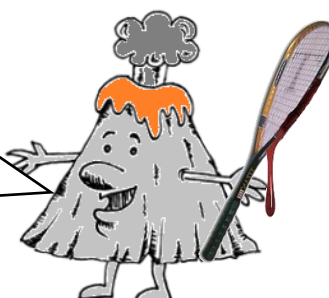
Hra je velmi rychlá a stojí za to se před samotnou hrou alespoň protáhnout, protože svalstvo dostane zabrat. Zajdi si na nejbližší kurt a vyzkoušej svoji fyziku.

(autorka: Nela Stehlíková)

Zdroj: <https://sportano.cz/blog/squash-pravidla-hry-a-technika-jak-hrat-squash-servis-skore-sestavy-a-tipy-pro-hrace/>

Nevím, jestli bych měla zkusit tento sport. Vypadá to na moc skákání. Sopky a skoky nejdou moc dohromady, co myslíš?

KŘEHKÝ JABLKOVÝ KOLÁČ

Tentokrát se mrkneme za velkou louži, a to konkrétně do Spojených států amerických, kde je jablkový koláč v podstatě ikonický podzimní recept. Tak pojďme na to!

Suroviny:

400 g hladké mouky

1 Hera

1 prášek do pečiva

5 PL cukru moučka

8 PL mléka

1 vajíčko a máslo na potřeni

tuk a hrubá mouka na vymazání a vysypání plechu

Náplň:

1 kg strouhaných jablek

2 vanilkové pudinky

1 vanilkový cukr

10 PL cukru krupice

V Severní
Americe je velice
populární i
dýňový koláč.

Postup:

Mouku smícháme s kypřícím práškem, přidáme změkklý tuk, cukr, mléko a vypracujeme hladké těsto, které rozdělíme na dvě poloviny. První polovinu rozválíme na placku a rozložíme ji na vymazaný plech. Na těsto rozetřeme náplň z jablek. Náplň zakryjeme druhou rozválenou polovinou těsta. V závěru těsto potřeme rozehřátým máslem, vejcem nebo mlékem. Pečeme v předehřáté troubě, přibližně na 190 °C, aby jablka byla propečena a těsto dostalo zlatavou barvu. 😊 Dobrou chuť!

(autor: Plešatá Veverka)

Co potřebujete

ruličku od toaletního papíru

lepidlo

nůžky

papírové kapesníky nebo ubrousky

nalepovací očička

Jak na to?

Kapesník/ubrousek si nastříhejte na proužky a nalepte je dokola na ruličku tak, aby jednotlivé proužky vypadaly jako obvazy. Nalepovací očička nalepte podle sebe. Máte hotovo!

Ted' si mumii můžete dát na okno, nebo ji někomu věnovat.

(autorka: Andrejka Šedivá)

Mumie byly svého času nesmírně populární! Díky neodbornému překladu arabských textů, je lidé ve středověku začali pojídat ve víře, že je vyléčí. Lahůdka, co ty na to?

....ne?

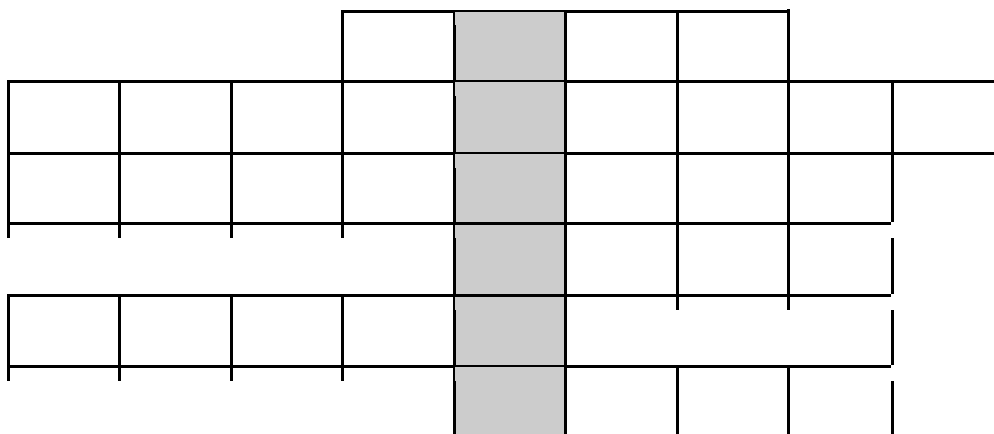

Pro chytré hlavičky

TAJENKA

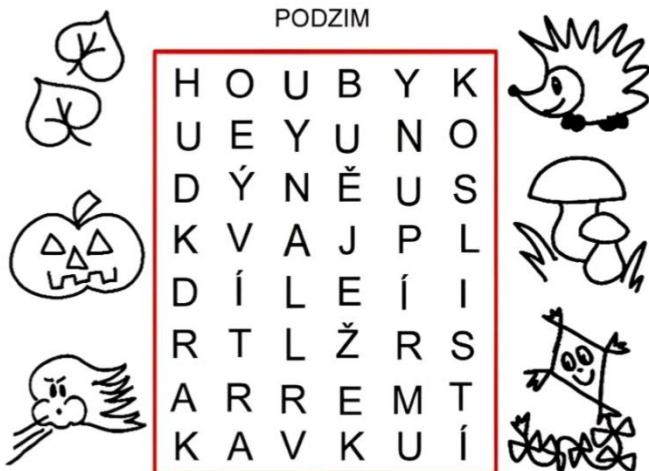
1. Nejznámější halloweenská příšera, saje z lidí krev.
2. Svátek 31. října, hodně slavený v Americe.
3. Příšera, mění se v ní o úplněk a je podobná vlku.
4. Poslední roční období.
5. Malá zvířata s bodlinami, vyskytuje se hlavně v lesích.
6. Klasické podzimní počasí.

Že mi
pomůžeš i
tentokrát?

OSMISMĚRKA

PODZIM

(autor: Max Jelínek)

HALLOWEEN

Practice English

S N S C A R Y A K G D C
K X E O N G L O L H A A
E M W S G G V P A A R N
L J Y T U H A U N T E D
T A E U I O S M K R A Y
O V A M N S N P E E R L
N A C E K T W K T A T A
A M E T M A I I A T Y K
R P S E U R T N I S T E
T I R A M I C W I T C H
B R O O M S T I C K A U
F E B R Y A R Y E N E G

GHOST

WITCH

SCARY

CANDY

COSTUME

PUMPKIN

MUMMY

TREATS

BROOMSTICK

VAMPIRE

HAUNTED

SKELETON

(autorka: Plešatá Veverka)

*Pokus neznáš slovíčka,
zeptej se rodičů nebo si je
zkus přeložit pomocí
strýčka Google-a.*

ISCHIA, ITALY

A phenomenal island named Ischia hides a lot of gorgeous features. Even though some people would rather visit Capri, which is a very lovely island as well, you cannot forget about Ischia. This Island is placed in the Tyrrhenian Sea off the coast of Naples. It's famous for its thermal springs, beautiful beaches and last but not least their special alcohol named limoncello (you can basically find it in the whole Campania region).

However the most iconic place on Ischia is definitely the Aragon Castle, which is the main reason why a lot of

tourists visit Ischia.

I mean, we can't

blame them, it's a very breathtaking castle with a rich history. So if you're looking for a peaceful island with an Italian vibe then it was definitely made for you. I totally recommend this wonderful island. Also the sea is very clear and

warm. So I'm just wondering why y'all are still sitting and not packing your things.

Your next vacation is waiting!

(autorka: Vanesa Smolková)

*Kousek od Ischie bydlí
můj pradědeček Vesuv!
Jednou se strašně moc
naštval....*

